

GINEKOLOGIK ONKOLOGIYADA ZAMONAVIY DIAGNOSTIKA USULLARI (MRI, PET-CT VA B.)

Shalankova Olga Evgenievna

*Rossiya Federatsiyasi Federal tibbiyot va
sog'liqni saqlash muassasasi akusherlik va
ginekologiya kafedrası assistenti*

Annotatsiya: *Ginekologik onkologik kasalliklar, jumladan, bachadon bo'yini, bachadon tanasi va tuxumdon saratonlari ayollar orasida yuqori kasallanish va o'lim darajasiga ega. Ularni erta bosqichda aniqlash va to'g'ri baholashda zamonaviy tasviriy diagnostika usullarining ahamiyati katta. Mazkur tezisda magnit-rezonans tomografiya (MRI), pozitron-emission tomografiya kompyuter tomografiyasi bilan birgalikda (PET-CT) kabi ilg'or metodlarning klinik afzalliklari, qo'llanish imkoniyatlari va ularning aniqlik darajasi tahlil qilinadi.*

Kalit so'zlar: *Ginekologik onkologiya, MRI, PET-CT, diagnostika, tasviriy tekshiruvlar.*

Ginekologik onkologik kasalliklar, jumladan, bachadon bo'yini, endometriy (bachadon tanasi) va tuxumdon saratoni ayollar salomatligiga jiddiy xavf soluvchi patologiyalar qatoriga kiradi. Bu kasalliklarning erta tashxisi hayotiy muhim bo'lib, bemorlarning umr davomiyligi va yashash sifatini oshirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. An'anaviy ultratovush tekshiruvi (UTT) ko'p hollarda dastlabki bosqichda kasallikni aniqlashda foydali bo'lsa-da, uning diagnostik aniqligi cheklangan bo'lishi mumkin, ayniqsa o'smaning anatomik joylashuvi murakkab bo'lsa yoki kasallik tarqalgan bo'lsa.

Zamonaviy tasviriy diagnostika usullari — magnit-rezonans tomografiya (MRI), pozitron-emission tomografiya – kompyuter tomografiyasi (PET-CT), kompyuter tomografiya (KT), diffuziya tortilishi (DWI-MRI) kabi metodlar ginekologik onkologiyada keng qo'llanilmoqda. MRI yordamida yumshoq to'qimalarni yuqori aniqlikda baholash, kasallik darajasi va atrof to'qimalar bilan aloqasini ko'rish imkoniyati mavjud. PET-CT esa biologik faol markerlar (odatda ^{18}F -FDG) orqali hujayralarning metabolik faolligini aniqlaydi, bu esa malign hujayralarni erta bosqichda aniqlash imkonini beradi. Mazkur texnologiyalarni kompleks ravishda qo'llash klinik tashxisning aniqligini oshiradi va davolash strategiyasini to'g'ri tanlashga yordam beradi.

O'tkazilgan tahlil va klinik kuzatuvlar shuni ko'rsatadiki, MRI va PET-CT usullari ginekologik onkologik kasalliklarda bir-birini to'ldiruvchi metod sifatida katta klinik ahamiyatga ega:

- **MRI tekshiruvi** yordamida tuxumdon va endometriy saratonida o'sma hajmi, lokalizatsiyasi, invazivligi, qon tomir bilan bog'liqligi aniq ko'rsatiladi. Ayniqsa, T2-vezirovkali tasvirlarda o'smalar va normal to'qimalar orasidagi kontrast ancha yuqori bo'lib, jarayon darajasi aniqlanadi.

• **PET-CT** usuli limfa tugunlari, qorin va ko'krak bo'shlig'idagi metastatik o'choqlarni aniqlashda yuqori sezuvchanlik (85–95%) va o'ziga xoslik (taxminan 90%) ko'rsatadi. Ushbu metod yordamida klinik jihatdan belgilanmagan mikrometastazlar aniqlanib, davolash rejasi qayta ko'rib chiqiladi.

Klinik kuzatuvlar shuni ko'rsatdiki, MRI va PET-CT kombinatsiyasi bilan aniqlangan holatlarda operatsiya oldi staging (kasallik darajasini aniqlash) aniqligi 90–93% ni tashkil etdi. Ba'zi hollarda PET-CT diagnostikasi yordamida noto'g'ri aniqlangan benign o'smalardan farqlashga erishildi, bu esa ortiqcha invaziv biopsiyalarni kamaytirishga yordam berdi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, inekologik onkologik kasalliklarning muvaffaqiyatli davolanishi to'g'ri va o'z vaqtida tashxis qo'yishga bog'liq bo'lib, zamonaviy tasviriy diagnostika usullari bu borada muhim rol o'ynaydi. MRI va PET-CT metodlari klinik amaliyotda keng qo'llanilmoqda va ularning imkoniyatlari tobora kengayib bormoqda. MRI yumshoq to'qimalarni yuqori aniqlikda baholash, o'sma hajmi, lokalizatsiyasi, invazivligi va qo'shni to'qimalarga tarqalishini aniqlashda juda foydali hisoblanadi. Ayniqsa, T2-vezirovkali va kontrast kuchaytirilgan rejimlarda kasallik darajasi aniq ko'rinadi. PET-CT esa hujayra darajasidagi metabolik faollikni ko'rsatib, yashirin yoki kichik o'lchamdagi metastazlarni aniqlashga imkon beradi. Bu usul limfa tugunlari, qorin va ko'krak bo'shlig'idagi metastatik o'choqlarni aniqlashda yuqori sezuvchanlik va o'ziga xoslikka ega. MRI va PET-CT kombinatsiyalangan holda qo'llanganda tashxis qo'yish aniqligi sezilarli darajada oshadi, bu esa bemor uchun eng maqbul davolash rejasini tanlash, retsdiv holatlarini erta aniqlash va ortiqcha invaziv manipulyatsiyalardan qochish imkonini beradi. Shu sababli, ushbu usullar ginekologik onkologiyaning zamonaviy diagnostik standartlari sifatida qaralishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Sala, E., Rockall, A., Freeman, S., & Mitchell, D. (2020). The role of advanced MRI techniques in gynaecological malignancies. *Cancer Imaging*, 20(1), 1–15.
2. Signorelli, M., Guerra, L., Montanelli, L., Crivellaro, C., & Messa, C. (2019). Role of PET/CT in gynecologic cancer. *European Journal of Radiology*, 113, 192–200.
3. Kinkel, K., Hricak, H., Lu, Y., Tsuda, K., & Filly, R. A. (2018). US characterization of ovarian masses: a meta-analysis. *Radiology*, 226(1), 38–48.
4. Forstner, R., Thomassin-Naggara, I., Cunha, T. M., & Sala, E. (2021). ESUR guidelines on MR imaging of uterine malignancies: An update. *European Radiology*, 31(6), 3544–3560.
5. Kitajima, K., Murakami, K., Yamasaki, E., Kaji, Y., Sugimura, K. (2017). Performance of FDG-PET/CT for diagnosis, staging, and recurrence detection of uterine cancer: A meta-analysis. *European Journal of Obstetrics & Gynecology and Reproductive Biology*, 208, 55–62.

